

Kærlighed, skyld og flugten til Berlin – historien om Regine Olsen og Søren Kierkegaard

*“To år efter bruddet med Søren Kierkegaard blev
Regine Olsen forlovet med sin tidligere lærer”.*

Søren Kierkegaard (1813-1855) mødte første gang den smukke, yndige og indtagende Regine Olsen (1822-1904) da han en forårsdag i 1837 var på besøg hos enkefru Cathrine Georgia Rørdam (1777-1842) og hendes familie, der boede på Frederiksberg Bredegade nr. 10, på Frederiksberg.

Tre år senere, en septemberdag i 1840, gik Kierkegaard hjemmefra med det forsæt at spørge Regine Olsen, om hun vil forlove sig med ham eller som han skriver i sine efterladte papirer: “Nu skal det afgøres”.

Mødet – og senere bruddet – med Regine Olsen har Kierkegaard beskrevet i sine efterladte papirer og i (let) ændret form anvendt i den dramatiske fortælling “Forførelsens Dagbog” fra første bind af hans hovedværk, dobbeltværket “Enten-Eller” (1843). Kierkegaard møder Regine Olsen på gaden ved hendes hjem. Hun fortæller, at hun er alene hjemme. Kierkegaard bruger (netop) det som en anledning til at invitere sig hjem til hende. I Regine Olsens

hjem – i dagligstuen – opfordrer han hende til at spille klaver, som hun ofte har gjort for ham. Men pludselig fjerner han noderne og siger, at det er hende – ikke musikken – han er interesseret i.

Hun fortæller ham, at hun “ser Schlegel”, hendes tidligere lærer, men det ændrer ikke Kierkegaards indstilling: Hun må lade ham – Kierkegaard – komme i første række og lade forholdet til Johan Frederik Schlegel (1817-1896) “være en parentes”.

Søren Kierkegaard får Regine Olsen og hendes families “ja” til forlovelsen, men allerede dagen efter fortryder han. Han vil ud af forholdet, og han holder fast i sin beslutning. Koste hvad det vil. Og hverken bønner fra Regine Olsen og hendes fader, etatsråd, kontorchef Terkild Olsen (1784-1849), vennen, teologen Emil Boesen (1812-1881) eller storebroderen, teologen Peter Christian Kierkegaard (1805-1888) kunne få ham fra at bryde forlovelsen med hende, der var en realitet i oktober 1841.

Samme måned rejste han til Berlin på sit første af i alt fire ophold. Han havde planer om at være væk i halvandet år, men han var kun væk fra sit elskede København i knap et halvt år. Med hjem i kufferten fra Berlin havde han store dele af “Forførerens Dagbog” fra første del af dobbeltværket “Enten-Eller”, hvor Søren Kierkegaard i let ændret form anvendte stoffet fra mødet – og bruddet – med Regine Olsen, sådan som han også beskrev det i sine efterladte papirer. Disse dele af den berømte og berygtede dagbog om forførelsen af Cordelia Wahl skrev han dels på et pensionat i Mittelstrasse 61 nær universitetet og dels på lejede

værelser hos en “apoteker Lange” i Jägerstrasse 57 lige over for Gendarmenmarkt.

I sit arbejde med at komme ud af forholdet spiller han, som det fremgår af hans efterladte papirer, en følelseskold, men vittig og kåd skurk. Det gør han ikke – hævder han – for at såre hende, men for at hjælpe hende til hurtigt at komme over hans brud med hende. “Det er da et rædsomt spil, du har drevet med mig,” siger Regine Olsen til Søren Kierkegaard, og fortsætter: “Skal du aldrig giftes?” “Måske,” svarer Kierkegaard koldt, “måske om ti år, når jeg har raset ud, så kan det være, jeg finder en ‘ungblodsfrøken’ til at forynge mig med”.

To år efter bruddet med Søren Kierkegaard blev Regine Olsen forlovet med sin tidligere lærer, Johan Frederik “Fritz” Schlegel, og onsdag den 3. november 1847 blev de gift i Vor Frelses Kirke på Christianshavn.

I 1849 dør Regine Olsens fader, den lettere depressive Terkild Olsen, og for Kierkegaard, der holdt meget af ham, var det en anledning for ham til – efter at hun havde været gift i to år – en fornyet kontakt med hende.

Han forsøger sig med et brev. Men han har svært ved det, viser en del af de mange udkast til brevet, det er med i bogen her. Han får det dog skrevet og sendt til hendes mand, så han kan give det til hende, men Johan Frederik Schlegel sender der uåbnet retur til Kierkegaard vedlagt et venligt, men bestemt brev.

I 1855 – seks år efter brevet til Regine Schlegel – blev hendes mand, der var jurist og embedsmand, udnævnt til generalguvernør for De Vestindiske Øer – Sankt Thomas,